

Oponentský posudek disertační práce

Autor: Michal Plos

Název: Filosofie magie: fenomén magického myšlení a magického rituálu

Michal Plos přistoupil ke zpracování problematiky magického myšlení na základě studia obsáhlé relevantní literatury a shromáždění velkého množství faktografických dat. Pozorně zkoumá filosofii platónských škol a pozornost věnuje také schématu dramatu novoplatónské filosofie, návaznosti novoplatonismu na platonismus a Plotinově filosofii. Autor se soustřeďuje na vztah Platonovy teologické obraznosti a její vyjádření ve vrcholném novoplatonismu. Jde mu však především o učení Iamblichovo, jehož teurgii a její založení a souvislosti detailně zkoumá.

Autor upozorňuje zejména na Iamblichovo rozlišení filosofie a teurgie, teurga a filosofa. „Na rozdíl od filosofa teurg dosahuje svého cíle správným rituálním prováděním určitých akcí (které se rovnají magickým úkonům), které nemusí být na první pohled srozumitelné, ale jejichž význam znají bohové a ti reagují v souladu na základě teurgických prostředků, ve kterém shledají svůj status.“ (S.57-58 disertace) Autor uvádí rozmanitost postojů k teurgii a k možnosti zasadit ji do jejího filosofického rámce. To se týká i současnosti přijetí teurgie esoterickými skupinami i neuniverzitními hermetickými společnostmi.

Kolega Plos rovněž rozvíjí úvahy o možnostech plně oddělit filosofii a nábožnost. Organicky, i když ve značné zkratce začleňuje významné definice náboženství (etymologickou, esencialistickou, minimální, sociologickou, funkcionální – s.101- 102 disertace). Odvolává se na Karla Skalického a konstatuje, že náboženství nevzniká jako definice, ale je výrazem člověka.

Autor dospěl k závěru, že“1) myslitelé novoplatonismu vyjadřovali snahu o zapojení Platonovy filosofie do kontextu rituální práce... 2) Teurgie jako vrcholná platónská filosofie usilovala o praktické „uskutečnění“ v bytí. 3) Lze vysledovat spojitost mezi Chaldejskými orákuly a teurgií... 4) Novoplatonští myslitelé se tedy přesouvají z čistě diskurzivní tematiky myšlenkového cvičení k reálnému využití toho, co bylo již myšleno a promyšleno.“ (S. 105)

Disertační práce působí uceleným dojmem, opírá se o relevantní studijní zdroje, disponuje přiměřeným poznámkovým aparátem a je napsána srozumitelným

jazykem. Drobné stylistické a pravopisné nedostatky nenarušují četbu. Práce splňuje požadavky na tento typ prací kladené, a proto ji **doporučuji k obhajobě.**

Do rozpravy navrhuji tyto náměty:

- 1) K jakému pojetí „teurgie“ se autor přiklání?
- 2) Srovnání vymezení „teurgie“ Shepardové a Smitha.
- 3) Lze hovořit o náboženství jako o antropologické konstantě?

V Hradci Králové 04.09.2024

prof. PhDr. Ilona Semrádová, CSc.